

Брюксел, 17 октомври 2019 г.
(OR. en)

13217/19

FREMP 148	DATAPROTECT 241
JAI 1075	DIGIT 155
EJUSTICE 130	EDUC 411
DROIPEN 165	EMCO 5
COHOM 118	EMPL 513
ANTIDISCRIM 40	GENDER 45
ASILE 40	JEUN 108
ASIM 119	JUSTCIV 184
COPEN 398	MIGR 173
COSI 209	SOC 677
COTER 137	VISA 219
CT 99	DEVGEN 192
DAPIX 299	SUSTDEV 142

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	7 октомври 2019 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	12357/19
Относно:	Заклучения на Съвета относно Хартата на основните права 10 години по-късно: актуално състояние и бъдеща работа

На заседанието си от 7 октомври 2019 г. Съветът прие текста на посочените по-горе заключения, които са поместени в приложението към настоящата бележка.

Заклучения на Съвета относно Хартата на основните права 10 години по-късно:

актуално състояние и бъдеща работа

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Съветът припомня, че Европейският съюз е съюз, основан на общи ценности, както е залегнало в член 2 от Договора за Европейския съюз, и се основава на зачитането на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, върховенството на закона и зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства. Тези общи ценности, които лежат в основата на нашите демократични и обществени модели, са фундаментът на европейската свобода, сигурност и благоденствие. Върховенството на закона играе определяща роля във всички наши демокрации и са основен гарант за опазването на тези ценности. Те трябва да бъдат напълно зачитани от всички държави членки и от ЕС¹.

¹ Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г., приета от Европейския съвет на 20 юни 2019 г.

2. Съветът приветства десетата годишнина, откакто Хартата на основните права на ЕС е правно обвързваща за институциите, органите, службите и агенциите на ЕС и за държавите членки при прилагането на правото на ЕС. Съветът набляга на факта, че Хартата има същата юридическа стойност като Договорите на Европейския съюз. Съветът признава, че тя е един от най-модерните и всеобхватни правно обвързващи инструменти в областта на основните права.
3. Съветът се отнася положително към доклада на Комисията за 2018 г. за прилагането на Хартата² и Доклада за основните права през 2019 г.³ на Агенцията на Европейския съюз за основните права („Агенцията за основните права“). Както е отразено в докладите на Комисията и Агенцията за основните права, предизвикателствата в сферата на недискриминацията продължават. Поради това Съветът отново изтъква своя ангажимент за мерки за борба с дискриминацията на всяко от основанията, изброени в член 21, параграф 1 от Хартата. Съветът приветства новите инициативи от 2018 г. за насърчаване на правата, произтичащи от Хартата, и изтъква специално, че тази работа трябва да продължи със сериозен ангажимент за насърчаване и защита на основните права и гарантиране на пълноценното използване на Хартата.

² Док. 10064/19.

³ Док. 10116/19.

4. Съветът подчертава значението на практиката на Съда на Европейския съюз при тълкуването и прилагането на Хартата и признава нарастващата роля на националните съдилища за гарантиране на ефективността на Хартата.
5. Съветът отново потвърждава ангажимента си за присъединяване на ЕС към Европейската конвенция за правата на човека, както е залегнало в член 6, параграф 2 от Договора за Европейския съюз. Съветът отчита, че целта на присъединяването следва да утвърди общите ценности на Съюза, да укрепи още повече ефективността на правото на ЕС и да повиши съгласуваността на защитата на основните права в Европа.
6. Основните права могат да станат факт в живота на хората само в едно демократично общество, основано на върховенството на закона, в което независимостта на съдебната власт е първостепенен градивен елемент. Поради това Съветът приветства конференцията „Как да гарантираме устойчивостта на нашите общества в една променяща се европейска среда – взаимодействие между демокрацията, принципите на правовата държава и основните права“, която финландското председателство организира на 10 и 11 септември в Хелзинки, където бе формулирано заключението, че тези норми и ценности са неразривно свързани и взаимно се подсилват.
7. Съветът приветства конференциите, посветени на Хартата и организирани от председателствата на Съвета, и очаква предстоящата конференция на тема „Да направим Хартата на основните права на ЕС реалност за всички: 10 години правно обвързваща Харта“, която ще се проведе на 12 ноември 2019 г. и ще се организира от Комисията, финландското председателство и Агенцията за основните права. Конференцията ще бъде благоприятна възможност за размисъл относно начините, по които да се насърчат използването на Хартата и осведомеността относно нея сред всички участници по веригата на нейното прилагане, така че тя да се прилага напълно ефективно в живота на хората.

8. Съветът припомня заключенията си⁴, приети на 9 април 2019 г., озаглавени „Към все по-устойчив Съюз до 2030 г.“. Съветът изтъква специално, че реализацията на основните права, включително гарантирането на спазването на тези от тях, залегнали в Хартата, е предпоставка за постигането на целите за устойчиво развитие и за изпълнението на ангажмента никой да не бъде пренебрегнат.

ПРИЛАГАНЕ НА ХАРТАТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА: АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ И БЪДЕЩА РАБОТА

9. Съветът приканва следните заинтересовани страни да дадат своя принос за прилагането на Хартата на основните права на ЕС в рамките на съответните си области на компетентност, като гарантират за тази цел наличието на достатъчно човешки и финансови ресурси:

⁴ Заключения на Съвета на Европейския съюз „Към все по-устойчив Съюз до 2030 г.“ от 9 април 2019 г. (док. 8286/19).

Съветът и държавите членки

10. Съветът потвърждава отново своя ангажимент да взема под внимание насоките относно прилагането на Хартата, включително относно методологичните стъпки, които следва да се предприемат с цел да се провери съвместимостта с основните права в рамките на подготвителните органи на Съвета⁵, и изразява готовността си да проучи начините за по-ефикасно използване на тези насоки в подготвителните органи на Съвета, включително чрез обучения.
11. Съветът припомня Становище 4/2018⁶ на Агенцията за основните права относно предизвикателствата и възможностите за прилагането на Хартата, и по-специално Становище № 8, в което се препоръчва установяването на ежегоден „обмен по въпросите на Хартата“ в рамките на работната група на Съвета „Основни права, граждански права и свободно движение на хора“. Съветът отбелязва също така резолюцията на Европейския парламент⁷ относно прилагането на Хартата в институционалната рамка на ЕС, приета на 12 февруари 2019 г., и по-специално това, че Парламентът насърчава държавите членки редовно да обменят информация и опит относно използването, прилагането и надзора по спазването на Хартата.

⁵ Насоки на Съвета на Европейския съюз относно методологичните стъпки, които следва да се предприемат с цел да се провери съвместимостта с основните права в рамките на подготвителните органи на Съвета, 20 януари 2015 г. (док. 5377/15).

⁶Налично на адрес: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-opinion-04-2018_charter-implementation.pdf

⁷ Резолюция на Европейския парламент относно прилагането на Хартата на основните права на Европейския съюз в институционалната рамка на ЕС, 12 февруари 2019 г., P8_TA(2019)0079.

12. Съветът признава ползата от обмена на добри практики във връзка с прилагането на Хартата на национално равнище и между държавите членки, както и провеждането на тематични дискусии относно Хартата. Съветът припомня обмена на мнения по тази тема в рамките на работна група „Основни права, граждански права и свободно движение на хора“ по време на финландското председателство, и се ангажира с по-нататъшното провеждане на този диалог всяка година.
13. Съветът отбелязва със загриженост резултатите от неотдавнашно проучване на Евробарометър за осведомеността на гражданите относно Хартата⁸, според което тя продължава да бъде ниска. Той отбелязва също, че в Доклада за основните права през 2019 г. на Агенцията за основните права се обръща внимание на липсата на национални политики, които да насърчават осведомеността и прилагането на Хартата.
14. Съветът призовава държавите членки да засилят своите дейности по повишаване на осведомеността и обучение във връзка с Хартата, включително за създателите на политики, държавните служители и практикуващите юристи, а така също и за националните институции за правата на човека, организациите на гражданското общество и други защитници на правата на човека. Освен това Съветът призовава държавите членки да насочат вниманието на съдебната власт към Хартата и препоръчва да се обмисли разработването и прилагането на насоки и програми за обучение във връзка с нея. Съветът набляга и на това, колко е важно на широката общественост да се предостави достъпна информация за правата, залегнали в Хартата, за да се насърчи ангажираното отношение на гражданите към нея.

⁸ Специален Евробарометър 4876 „Осведоменост относно Хартата на основните права на Европейския съюз“, проведен през март 2019 г. по поръчка на Европейската комисия.

15. Съветът насърчава държавите членки да гарантират съгласуваност с Хартата в своите национални процедурни правила относно правния контрол и оценките на въздействието на националното законодателство, попадащо в обхвата на правото на ЕС. Той приветства съответните инструменти, предвидени по този повод от Комисията и Агенцията за основните права в помощ на държавите членки, и приканва държавите членки да използват пълноценно тези инструменти.

Комисията

16. Съветът приветства важната работа, която Комисията извърши в рамките на своята стратегия за ефективно прилагане на Хартата на основните права⁹. Съветът приканва Комисията да продължи да полага усилия за осигуряване на съгласуваност с Хартата на всички свои законодателни и политически инициативи и да проучи дали стратегията не се нуждае от преразглеждане.

17. За да се гарантира спазването на основните права във всички области на политиките, Съветът приканва Комисията да продължи да извършва и задълбочава системните оценки на въздействието върху основните права на всички съответни законодателни предложения.

⁹ Съобщение на Европейската комисията „Стратегия за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз“ от 19 октомври 2010 г. (COM(2010)0573).

18. Съветът изтъква специално колко е важен съвместно управлението от Комисията и държавите членки европейски портал за електронно правосъдие за насърчаване на по-високата осведоменост относно Хартата и нейното прилагане и използване. Той приканва Комисията и държавите членки да продължат да разработват портала, включително като се създаде специална страница в него, на която държавите членки да могат да публикуват и актуализират своите добри практики за повишаване на осведомеността относно Хартата и нейното използване.

Агенцията за основните права

19. Съветът приветства съществената роля, която играе Агенцията за основните права, отредена ѝ съгласно учредителния регламент¹⁰, при предоставянето на експертен опит в областта на основните права, по-специално чрез събирането и анализа на данни относно състоянието на основните права в държавите членки. Съветът приветства работата на Агенцията, специално насочена към Хартата, и най-вече повишаването на осведомеността, електронните инструменти и обученията, свързани с Хартата. Съветът насърчава Агенцията за основните права да продължава да разработва инструменти и обучения, включително за практикуващи юристи, и да подкрепя държавите членки и институциите, органите и агенциите на ЕС при прилагането на Хартата и насърчаването на културата на зачитане на основните права в целия Съюз.

¹⁰ Регламент (ЕО) № 168/2007 на Съвета от 15 февруари 2007 г.

20. Съветът отново потвърждава готовността си да използва по най-добрия начин

експертния опит и данните на Агенцията за основните права при подготвянето на инициативи с потенциално въздействие върху основните права. Съветът напомня за възможността да бъдат търсени консултативните становища на Агенцията по конкретни тематични въпроси в рамките на областите ѝ на дейност или по позиции, приети от Съвета в хода на законодателните процедури. Съветът приканва институциите на ЕС и държавите членки при подготовката на законодателни и политически инициативи, свързани с основните права, да обмислят възможността за по-често използване на данните, които Агенцията събира.

21. Съветът припомня предишните препоръки на външните оценители и на управителния

съвет на Агенцията относно необходимостта да се повишат в още по-голяма степен правната яснота, ефикасността и въздействието на работата на Агенцията. По този повод Съветът изтъква отново, че ще разгледа внимателно всяко предложение за изменение на регламента за създаване на Агенцията¹¹, което Комисията реши да представи, включително за да се приведе то в съответствие с общия подход относно агенциите на ЕС, така че да се гарантират по-добро управление и ефикасност.

¹¹ Регламент (ЕО) № 168/2007 на Съвета от 15 февруари 2007 г.

Националните институции по правата на човека, органите по въпросите на равенството и други национални механизми

22. Съветът подчертава необходимостта от осигуряване на благоприятна среда за независимите национални институции по правата на човека, органите по въпросите на равенството и други механизми в областта на правата на човека. Те играят ключова роля за защита и насърчаване на основните права и за гарантиране на спазването на Хартата. Съветът насърчава държавите членки, Комисията, Агенцията за основните права и другите институции, органи и агенции на Съюза да задълбочат още повече сътрудничеството си с тези механизми и да ги подкрепят в рамките на своите правомощия, включително при прилагането и утвърждаването на Хартата.

Гражданското общество

23. Съветът отчита съществената роля на организациите на гражданското общество на местно, регионално, национално равнище и на равнището на ЕС за насърчаване на основните права, включително за повишаване на осведомеността относно основните права сред носителите на правата и за подкрепа на усилията им да упражняват и защитават своите права в рамките на международното право, правото на ЕС и националното право. Съветът припомня, че е важно да се премахват и избягват всякакви ненужни, незаконосъобразни или произволни ограничения спрямо пространството на гражданското общество, и признава, че прозрачното, достатъчно и леснодостъпно финансиране е от решаващо значение за организациите на гражданското общество. Съветът очаква продължаването на законодателната работа във връзка с новия фонд „Правосъдие, права и ценности“.